

Lietuvius

The Thought / Our Way Lithuanian Semi-Weekly Newspaper. Authorized by EUCOM/HQ Civil Affairs Division * Authorization No. UNDP 203/205 * Publishers: V. Meškauskas and A. L. Laikūnas, (13b) Memmingen, Postfach 2 * Circulation: 9,000 * Printer: Dietrich & Schuster, Memmingen, Schrankenplatz 6.
Redaguojas: A. L. Laikūnas, V. Meškauskas, Ant. Musteikis ir J. P. Palukaitis. Redakcijos ir Administracijos adresas: (13b) Memmingen, Postfach 2. Tel. 2677.

Nr. 7

1949. VIII. 13.

Bradley apie savo kelionę

AMERIKOS IR EUROPOS GYNIMOSI PLANAI VISISKAI SUTAMPA

Washingtonas (AFP). JAV armijos generolo virš-kas generolas Bradley praėjus trečiadienį pareiškė senato užsienio politikos ir krašto gynimo komisijoms, kad JAV generalinių štabų viršininkai, susipažinę su Vakarų Europos gynimo planais, galėję konstatuoti, kad šie planai savo esme atitinka JAV strategiją. Jis, Bradley, mano galįs užtikrinti, jog jis ir jo kolegos galį pasitikėti tuo darbu, kurį dabar atlieka Vakarų Europos Unijos generaliniai štabai. Dabar daugiau nei bet kada jie esą įsitikinę, kad Vakarų Europos Unija, Atlanto paktais ir karinės medžiagos teikimo programa sudarą pagrindus veiksmingam S. Atlanto valstybių gynimui.

Ginklų teikimo programos numatytos stuntos, kalbėjo Bradley, pavaizduoja skrupulingai apskaičiuotą minimumą to, kas reikalinga ji gaunantiems Europos kraštams paversti „gerai apgalvota ir veiksminga pajėga“, tačiau karū nepakenkiant ūkiniam Europos atstatymui. Didžiąją ginklų teikimo programoje numatytų ginklų dalį gausianti Prancūzija.

Tame pačiame posėdyje, nurodo UP, krašto gynimo ministras Johnsonas pirmą kartą paskelbė, kad JAV šiuo metu turinčios atliekamų patrankų, tankų, lėktuvų ir

Nutarimas dėl tolimesnės DP globos

Zeneva (SS). JT ūkinė ir socialinė taryba šeštadienį sutarė dėl tolimesnės tarptautinės pabėgėlių globos principų. Taryba priėmė JAV atstovo pasiūlymą, įpareigojantį JT generalinį sekretorių paruošti smulkų planą apie pabėgėlių reikalų tvarkymą. Tarybos priimtoje rezolucijoje numatomos dvi galimybės: arba paskirti savarankį aukštąjį komisarą pabėgėlių reikalams, arba pavesti juos kuriam nors JT. skyriui.

Prieš tai taryba 14 balsų prieš 4 patvirtino IRO pereinamąjį metų apyskaitą.

253 BĖGLIAI IS SVEDIJOS

Corkas (Airija). (Reuters). Prieš savaitę čia atplaukęs senas buv. minų gaudymo laivas „Saraband“, po trumpo remonto ir papildęs anglių atsargą, išplaukė rugpjūčio 8 d. į Halifaxą (Kanadoje). Laivu plaukia 253 bėgliai, kurie tikisi gauti leidimą apsigyventi Kanadoje. Jų tarpe daugiausia pabaltiečių.

Laivui išplaukiant, jo palydėti susirinko didelė airių minia, kuri giedojė airių himnų ir patriotines giesmes.

Kantonas pavojuje

Kantonas (Reuters). Tautinės Kinijos valdininkai paskubino pasirėngimus Kantonso evakuacijai. Kinų komunistai puola 800 km. pločio frontu. Daug aukštesnių valdininkų Kantoną jau paliko ir išvyko į Ciunkingą arba Formozos salą.

Komunistų kariuomenės vada Čutenas į kautynes metė visas savo jėgas, kad tuo būdu greičiau baigus pilietinį karą. Komunistų armijos puola 8 kyliais. Šiuo metu rimčiausias pavojus gresia Fučau uostui, kuris yra kaip tik prieš Formozos salą, kurioje prieglobstį surado Ciangkaišekas su savo artimaisiais.

Britų vyriausybė esanti nusistatiusi pripažinti de facto Kinijos komunistinę vy-

Arabai ginkluojasi

Istanbulas (FR). Turkų spauda sveikina ryžtingą arabų valstybių kovą su kraštutinėmis tendencijomis, ypač su komunistine propaganda, ir ginklavimasi prieš būsimąjį karą pavoju.

Sirija, kaip turkų spauda praneša, savo kariuomenę nuo 5.000 vyrų tuoj po persės mo padidinusi iki 20.000, stengiasi sukaičių padidinti iki 50.000. Egiptas neseniai išleisti pusę milijardo turkų svarų. Izraelio atstovas Jungtinėms Tautoms teikė otestą, nes Izraelio vyriausybė Egipto kariuomenės didinime įžiūri tiesioginį pavojų sau. Į tai atsakydama Egipto vyriausybė pareiškė, kad dabartinė kariuomenė, palyginus su visa Egipto teritorija ir 20 mil. gyventojų, esanti labai maža, o be to ir Egipto bendroji politinė padėtis reikalaujanti pasiruošimo karui padidinti. Irakas ir

kitų karinių reikmenų už maždaug 750 milijonų — 1 milijardą dolerių. JAV vyriausybė dabar stengiasi išgauti kongreso leidimą „laisvosioms tautoms“ perleisti dalį šių reikmenų, kurių perkamoji vertė būtų 450 mil. dol., tačiau debetuojuant gaunančių kraštų s-tą tik 77 mil. dol., t. y. tokia suma, kurią padengtų jų apginklavimui skirtos lėšos.

Senatorius Williamas Knowntandas, kuris iš paskutiniųjų stengiasi išrūpinti karinę pagalbą Kinijai, šį Johnsono pareiškimą komentuodamas paklausė, kodėlgi esą birželio mėn. Ciangkaišekui nebuvo duota jokios karinės medžiagos. Viešame posėdyje Johnsonas nesutiko į tokį paklausimą atsakyti. Jis tepasitenikino pastaba, jog Kinijos vartojami ginklų tipai skiriasi nuo tu, kurie JAV atlieka, tačiau pažadėjo komisijai slaptame posėdyje suteikti išsamesnių žinių apie Kiniją, o taip pat painformuoti, kurių tipų ginklų teksią siųsti Europai pagal ginklų teikimo programą.

PASIRASYTAS JAV GYNIMO ĮSTATYMAS

Washingtonas (UP). Trečiadienį prez. Trumanas pasirašė įstatymą, kuriuo gynybos ministeriui Johnsonui suteikiama platusi įgaliojimai, kad būtų galima sujungti vadovavimą kariniams reikalams.

Vos kelioms minutėms praėjus po įstatymo pasirašymo, gynybos ministras paskelbė išakymą gynybos komisijai sudaryti. Šios komisijos pirmininku paskirtas gen. McNarney, kuris, kaip prisimename, buvo amerikiečių karinis gubernatorius Vokietijoje. Johnsonas pareiškė, jis manas, kad naujasis gynybos įstatymas įgalinsias pasiekti apčiuopiamos pažangos, bederinant ir intensyvinant krašto gynimą.

Achesonas organizuoja užtvarką

Washingtonas (UP). Paskelbus „baltąją knygą“ apie JAV Kinijos politiką, yra visai aišku, kad JAV užsienio reikalų ministerija Kinijos tautinę vyriausybę nurašė į nuostolius. Dabar vadovaujant JAV politikai iesko naujos Tolimųjų Rytų politikos formulės. Atrodo, kad Achesonas planuoja sudaryti prieškomunistinę „Cordon sanitaire“ (sanitarinę užtvarką), kuri nuo Japonijos tęstus per Formozą iki Filipinų ir Indijos vandenyno. Gerai informuoti slugsniai teigia, kad toks planas dar nesudarytas ir dar visais mėnuo iki paaikšės jo metmenys. Atmetus pasiūlymą grąžinti Formozą Japoni-

jai, dabar galvojama ar nereiktų tą salą pavesti JT valdymui.

Išaukimas į Washingtoną JAV ambasadoriaus Kinijoje Leigho turi paskubinti naujos politikos suformulavimą.

Politikai ir strategai dabar sprendžia keblų klausimą, kaip JAV galėtų sukludinti komunistų invaziją į strategiskai taip svarbią Formozos salą.

Tuos planus pradėta svarstyti jau prieš kurį laiką, kaip tik paaikšėjo komunistų planai užimti tą salą. Pasitarimai vyksta visiškai slapta, tačiau tikimasi, kad netrukus apie tai bus pranešta.

Turimomis žiniomis, generalisimus Ciangkaišekas Formozoje yra sutelkęs apie 250.000 kariuomenės, daug lėktuvų ir didesnę Kinijos laivyno dalį. Formozoje jis laiko ir Kinijos aukso rezervus, kurie siekia 300 milijonų dolerių. Formozos gyventojai nėra draugingi Ciangkaišekui, nes, kaip teigia „baltoji knyga“, korupcija ir sauvaiavimas sudaro komunistams palankią nuotaiką.

Kalbama, kad kariniai slugsniai siūlo Formozą tiesiogiai okupuoti. Tą pasiūlymą jie remia tuo faktu, kad komunistams užėmus šią salą, ji greičiausiai bus paversta sovietų baze ir tuo sudarys tiesioginę grėsmę JAV.

Tie patys slugsniai nurodo, kad komunistinė Formozą sudarys plyšį JAV gynybos linijoje, kuri iš Japonijos tęsiasi pietų link — į Filipinus.

Antra vertus, užsienio reikalų ministerijos valdininkai konstatuoja, kad Formozos okupacija būtų tiesioginis amerikiečių įsimaišymas į kiniečių pilietinį karą, ką daryti JAV iki šiol vengė.

Be to, priduriama tuose pačiuose slugsniuose, tokia okupacija galėtų Azijoje sukelti išpūdį, kad JAV Tolimuosiuose Rytuose nori išgyti teritorijų.

Baigiasi streikas Australijoje

Sidnejus (UP). Daugumas Australijoje 6 savaites streikuojančių angliakasių per balsavimą pasisakė už streiko nutraukimą. Šiaurės vakarų Australijos angliakasiai nutarė įsteigti naują profesinę sąjungą, nes dabartinė pateko į komunistų rankas ir išdavė darbininkų bei krašto interesus.

Todėl turkai turį arabų ginklavimąsi bei jų pastangas glaudžiau bendradarbiauti su Turkija sveikinti ir visais būdais jiems talpinkauti.

Paskutinę valandą

* Prezidentas Trumanas paskyrė generolą Bradley visų ginklų rūšių jungtinio generalinio štabo viršininku. Šį paskyrimą turi dar patvirtinti senatas. Kas bus paskirtas Bradley vieton kariuomenės štabo viršininku — dar nepasakelbta.

* JAV atstovų rūmų užsienio politikos komisija 8 balsais prieš 8 atmetė atstovo Richardso pasiūlymą sumažinti ginklų teikimo programą iki 580 milijonų dolerių.

* JAV krašto apsaugos ministras Johnsonas vakar tarėsi su Kanados vyriausybės krašto apsaugos komitetu. Po pasikalbėjimo Johnsonas džiaugėsi Kanados ginklavimo pramonės padaryta pažanga.

* Vakari iš D. Britanijos į Hongkongą išplaukė 2 batalijonai pestininkų, viso 1.300 vyrų.

* Per Mannheimo burmistro rinkimus komunistai surinko 35% visų paduotų balsų.

Nauja Maskvos propagandos ofenzyva

SOVIETŲ SPAUDA GRIEZTAI PUOLA PREZ. TRUMANĄ IR JAV POLITIKĄ

Jau mūsų buvo trumpai pastebėta, jog Maskvos radijas pradėjo puoti prez. Trumaną, kaltindamas jį naujo karo kurstyumu. Paskutiniuoju metu prez. Trumanas ir JAV politika atsidūrė naujosios propagandinės ofenzyvos centre, kurią Sovietų spauda ir radijas emė vesti visu intensyvumu. Vadovaudamiesi šūkiu: „JAV siekia sukurti pasaulio imperiją“, visi Maskvos laikraščiai sutartinai diena iš dienos spausdina sieksinius savo užsienio korespondentų straipsnius apie „Amerikinį Europos pavergimą“, „Marshallio plano kraštų militarizavimą“, „Naujo karo ruošimą prieš So-

vietų Sąjungą“ ir p. Kaip ir buvo galima laukti pirmuoju smuiku čia groja „Pravda“ ir „Izvestija“. Maskvos radijas tariasi galįs painformuoti net apie lyg slaptą JAV vyriausybės planą, kuriuo esą numatyta „Europos valstybes paversti JAV kolonija, o Azija, Afrika ir Australija visiskai pavergti ir tai esą turėtų įvykti per trejus metus.“

Sioje propagandinėje ofenzyvoje ypatingai smarkiai puolamas prez. Trumanas. Maskvos radijas pvz. jį vadina „pokariniiais laikais didžiausiu karo kurstytoju ir kaltininku.“ „Pravda“ įžymioje vietoje atsispausdintu straipsniu „Trumanas skleidžia kuro psichoze“ JAV šėlą nesivaržydama plūsta tokiomis žodžiais, kaip: „karo kurstytojas“, „avantūristas politikas“ ir „utopininkas“. Ir kiti vadovaujantieji Amerikos politikai tituluojami taip kaip ligi šiolei nebuvo įprasta vartoti diplomatinėje kalboje. Pzv. senatorius Vandenbergą ir Dullesą „Pravda“ vadina „reakcionieriais buivolais“, o George Kennanas, žodiškai verčiant žymimas „amerikiniu žmogėdra“.

Tuos planus pradėta svarstyti jau prieš kurį laiką, kaip tik paaikšėjo komunistų planai užimti tą salą. Pasitarimai vyksta visiškai slapta, tačiau tikimasi, kad netrukus apie tai bus pranešta.

Turimomis žiniomis, generalisimus Ciangkaišekas Formozoje yra sutelkęs apie 250.000 kariuomenės, daug lėktuvų ir didesnę Kinijos laivyno dalį. Formozoje jis laiko ir Kinijos aukso rezervus, kurie siekia 300 milijonų dolerių. Formozos gyventojai nėra draugingi Ciangkaišekui, nes, kaip teigia „baltoji knyga“, korupcija ir sauvaiavimas sudaro komunistams palankią nuotaiką.

Kalbama, kad kariniai slugsniai siūlo Formozą tiesiogiai okupuoti. Tą pasiūlymą jie remia tuo faktu, kad komunistams užėmus šią salą, ji greičiausiai bus paversta sovietų baze ir tuo sudarys tiesioginę grėsmę JAV.

Tie patys slugsniai nurodo, kad komunistinė Formozą sudarys plyšį JAV gynybos linijoje, kuri iš Japonijos tęsiasi pietų link — į Filipinus.

Antra vertus, užsienio reikalų ministerijos valdininkai konstatuoja, kad Formozos okupacija būtų tiesioginis amerikiečių įsimaišymas į kiniečių pilietinį karą, ką daryti JAV iki šiol vengė.

Be to, priduriama tuose pačiuose slugsniuose, tokia okupacija galėtų Azijoje sukelti išpūdį, kad JAV Tolimuosiuose Rytuose nori išgyti teritorijų.

Baigiasi streikas Australijoje

Sidnejus (UP). Daugumas Australijoje 6 savaites streikuojančių angliakasių per balsavimą pasisakė už streiko nutraukimą. Šiaurės vakarų Australijos angliakasiai nutarė įsteigti naują profesinę sąjungą, nes dabartinė pateko į komunistų rankas ir išdavė darbininkų bei krašto interesus.

GERB. SKAITYTOJŲ DĖMESIUI

Dėl Zolinės šventės ateinančią savaitę išeis tik vienas, bet užtat padidintas LIETUVIO numeris. Redakcija

Spaakas Europos seimo pirmininkas

Strassburgas (m). Winstonui Churchillui pasiūlius, buv. Belgijos ministris pirmininkas ir užsienio reikalų ministeris Paul Henri Spaakas visais balsais išrinktas Europos Tarybos seimo pirmininku. Spaakas, kuris rinkimų metu buvo Briuselyje, perdavęs užsienio reikalų ministeriją naujam ministrui van Zeelandui, tuojau išskris į Strassburgą naujų pareigų eiti.

Pirmą Europos Tarybos seimo posėdį atidarė Prancūzijos seimo pirmininkas Eduardas Herriot. Seime dalyvauja 101 atstovas iš dvylikos Europos kraštų.

Atidarymo kalboje E. Herriot, kalbėdamas apie Europos Tarybos tikslus, pareiškė:

„Čia nenorima sukurti arba paruošti karinę sąjungą, bet tik aptarti, kaip apsaugoti ir įkūnyti tuos idealus, kurie yra bendri tarybos dalyviams“.

Herriot nurodė, kad viena svarbiausių problemų, kurias turės išspręsti ši seimo se-

sija, yra Vokietijos į Europos Tarybą įsileidimas. „Iš vienos pusės aišku, — Teigė jis, — kad Vokietija turi mitžiniskų nuopelnų mokslo srityje“. Paminėjęs visą eilę žymių vokiečių, kaip Kantą, Hegelį ir Beethovoną, Herriot pabrėžė: „Jei Vokietija būtų likusi ištikima tiems didiems pavyzdžiams, mes karščiausiai trokštumėm, kad ją būtų galima įjungti į liberalios Europos organizaciją, tačiau dabar esame pasipiktinę tam tikru pasaulėžiūrų Vokietijoje atgimimu. Tos pažiūros jau ne sykį privedė prie masinių skerdynių, kankinimų, trėmimų, dujų kambarių. Todėl Vokietijos įsileidimas yra daugiau moralinio pobūdžio problema, negu politinis klausimas.“

Iš Herriot kalbos galima spręsti, kad pasiūlymas į Europos Tarybą priimti Vokietiją gali susilaukti smarkios opozicijos. Anot AP, Strassburge manoma, kad išvengus keblų diskusijų dėl Vokietijos priėmimo, Winstonas Churchillis pasiūlys visų pirma apsvartyti žmonių teisų klausimą ir padaryti tuo reikalu iškliaimą nutarimą.

Silpnosios vietos

Strassburge kalbama, kad tarp Europos Tarybos seimo ir ministrų komisijos, kurią sudaro visų 12 Europos Unijoje dalyvaujančių kraštų užsienio reikalų ministrai, jaučiamas tam tikras įtempimas. Europos Tarybos statutą seimui skiria maža reikšmės. Jo nutarimai reikalingi visų vyriausybių pritarimo ir todėl jis tėra tik patariamo pobūdžio. Jau dabar jaučiamas noras, kuris ilgai tūpi, kad seimui būtų duoti platusi įgaliojimai, nes priešingu atveju jis neturės jokio autoriteto. Bet platusi įgaliojimai apribotų atskirų valstybių suverenumą, su kuo nė viena jų nenori sutikti.

Nauja Belgijos vyriausybė

Briuselis (Reuters). „Krikščioniškas demokratas“ Gastonas Eyskenas sudarė naują Belgijos vyriausybę, į kurią įeina 8 krikščioniškos demokratų ir 7 liberalai. Užsienio reikalų ministerio postą gavo krik. dem. van Zeelandas.

Briuselis (AP). Buv. ministris pirmininkas ir užs. reik. ministras P. H. Spaakas, sužinojęs, kad turi perduoti užs. reik. ministeriją van Zeelandui ir turėdamas vilties tapti Europos seimo pirmininku, pareiškė korespondentams: „Europa mane myli daugiau už Belgiją“.

Belgijos regentas kunigaikštis Charles Spaakui suteikė garbės valstybės ministerio titulą.

Eklezijos kova su komunistais

Vatikanas (BBC). Popiežius Pijus XII pakėlė į vyskupų d. slovakių prelatus. Tuo būdu jis tiesiogiai pažeidė 1928 m. konkordatą su Cekoslovakija, kuriame buvo numatyta, kad vyskupai skiriami su vyriausybės sutikimu. Diplomatiniai slugsniai šį Vatikaną žygi laiko tolygiu karo paskelbimui.

Cekoslovakijos vyriausybė atsakė duoti įvažiavimo vizą naujai paskirtam Vatikanu charge d'affaires Prahaėje Mgr. Bartoli.

Paryžius (T). Lyono arkivyskupas uždraudė eiti pareigas ir nesitūti sutaną kunigui Grangier, kuris per liepos m. 14 d. suruoš-

tą komunistų demonstraciją popiežiaus dekretu, smerkiantį komunistizmą, pavadino „apgailėtina klaida“. Laukiama, kad Prancūzijos vyskupai griebis greičiu priemonių ir prieš kitą „raudoną tėvelį“ Boulrier, kuris ką tik grįžo iš Cekoslovakijos. Jis pareiškė, kad Cekoslovakijoje katalikų eklezija yra visiškai laisva.

* Berlyno sovietų zonoje buvo iš tarnybos paliuosuoti visi tie valdininkai, kurie gyvena vakariniuose sektoriuose.

* JT gen. sekret. Trygve Lie pareiškė Stockholme, kad tarptautinės padėties įtempimas pastaruoju laiku gerokai atlyžo.

Nauja britų Artimųjų Rytų politika

Londonas (ONA). Svarbiausias neseniai įvykius britų Artimųjų Rytų diplomatų konferencijos rezultatas yra tas, kad britai artimiausiu laiku sieks geresnių santykių su Egiptu bei Sirija ir mažiau rems Transjordanijos karalių Abdula ir Irako vyriausybę. Iki šiol britai svyravo, kurią arabų partiją daugiau remti. Apsispręsti padėjo įvykiai Egipte.

Po dirbtinai išsuktos krizės atsistatydino Egipto vyriausybė ir užleido savo vietą „tautinei“ vyriausybei, kurioje dalyvauja ir kraštutinė vafo partija. Britai padarė viską, kas tik buvo jų galioje, kad karalių Faruką palenkus sudaryti naują vyriausybę su vadu, be kurios dalyvavimo ir pritarimo nė viena Egipto vyriausybė nedrįso sudaryti sutarties su D. Britanija. Naujai vyriausybei D. Britanija pažadėjo savo paramą, o svarbiausia pažadėjo ją palaikyti prieš kitas arabų valstybes, arba tiksliau sakant, jį pažadėjo nebe taip aktyviai remti Transjordanijos Abdulos planus sudaryti didžiąją Siriją, į kurią įeitu Transjordanija, Sirija, Libanonas, arabams atitekusi Palestinos dalis ir Irakas. Dabar britai pažadėjo padėti atstatyti galimai glaudesnę visų arabų valstybių vienybę, Egiptui vadovaujant. Dėl to

britai tikisi savo santykių su Egiptu pagerėjimo.

Britai taip pat stengsis palaikyti gerus santykius su nauju Sirijos diktatorium Zaymu. O Zaymo simpatijas galima tik tada laimėti, jei bus atsakyta palaikyti Abdulos pretenzijas į Siriją. Britų diplomatų tarpe yra ir tokių, kurie siūlo neremti Abdulos planą sudaryti D. Siriją, bet paremti tokius pat Zaymo planus, nes, girdi, jis esąs stipresnis. Žodžiu, britų Artimųjų Rytų diplomatų konferencija nutarė britų politikos centrinį tašką nukelti iš Transjordanijos į Egiptą ir Siriją. Atrodo, kad galutinai nenumarta kokiū mastu bus atitaukta ligišiolinė britų pagalba Abdulai ir Irako faktinam valdovui Es Saidu pašai.

* PERSIJOS SACHAS Į JAV

Washingtonas (UP). Baltieji rūmai pranešė, kad Persijos sachas Mohamedas Riza Pahlevi, priėmė prezidento Trumano pakvietimą ir šių metų lapkričio mėnesį atvyks į JAV. Sachas noris aplankyti visa eilę JAV pramonės įmonių. Vizitas prisidės prie draugingu JAV-Persijos santykių sustiprinimo.

Karinės priemonės Čekoslovakijoje

Paskutiniuoju metu komunistinė propaganda Sovietų Sąjungoje ir vad. liaudies demokratijose aiškiai kreipia ta linkme, kad bet kurios galimos karinės operacijos būtų išpopuliarintos, o bet kuris pasistūmėjimas į Vakarų jau iš anksto būtų laikomas ne kuo kitu, tik gyvybinės reikšmės apsisąsėjimo karu, pastebi „Neue Zürcher Zeitung“. To paties siekdama, ir čekų komunistų partija savo patikėtiniams išsiuntinėta slaptame aplinkraštyje prieš porą mėnesių rašė: „Mes vesime teisėtą karą, jeigu Sovietų armijai padėdami užplūsim Austriją ir Bavariją anksčiau, negu amerikiečiai mus užplūs.“ Arba liepos 12 d. „Lidove Noviny“, čekų rašytojų organe, eilėraščio forma atspausdintame G. Dimitrovo nekrologe Miroslavas Machačekas, be kita ko, labai aiškiai pasisako:

„Jis mirė mums, bet nuolat gyvena mūmėse ir ruošia vis mus didžiajam puolimui...“

Tuos pačius užsimojimus atitinka ir gandai, kuriuos sovietų armijos laikraščiai skleidžia tiek pačioje Sovietų Sąjungoje, tiek visuose kituose kraštuose, kur laikosi raudonoji armija. Ruošdami komunistus preventyviniam karui, tie gandai tvirtina, Sovietų Sąjungai užpulti, Jungtinės Amerikos Valstybės ruošiančios ir ginkluojančios dvi milijonų karių — vokiečių ir japonų. Vokiečių kariuomenė esanti pavesta vadovauti generolui Guderianui, žinomam judraus karo strategui, kuris savo laiku buvo triskart pralaužęs sovietų fronto linijas ir dėl to nepaprastai respektuojamas raudonojoje armijoje.

Vykdydama karinius pasirusimus, komunistinė Čekoslovakijos vyriausybė yra paruošusi įstatymo projektą apie karinių apygardų organizavimą. Nėra abejonės, kad šis įstatymo projektas netrukus bus priimtas ir pradėtas vykdyti. Pagal tą įstatymą, kraštui ginti karinei krašto vadovybei esą reikalinga visos eilės plataus masto įrengimų, kad ji galėtų įvykdyti jai tenkančius uždavinius. Tokiais būtiniaisiais įrengimais esą poligonai, kuriems reikalingi žemės plotai išimtinai iš civilinės administracijos žinio ir pervestini karinės valdžios dispozicijai. O toji teisinta reikiamose vietose net išgyvendinti civilius gyventojus.

Priėmus šį įstatymą, Čekoslovakija ir teisiškai gyventojų sąskaiton gali būti paverčiama Sovietų Sąjungos tvirtove. Neseno vokiečių okupacijos metu Čekoslovakijoje buvo kalbama, kad Hitleris ruošiasi Bohemijos ir Moravijos gyventojus saugumo sumetimais perkelti į rytus. Dabar gi, kaip matome, pati Čekoslovakijos valdžia, tevykdama tik raudonosios armijos įsakymus, yra pasiruošusi ištisas savo tautiečių mases išgyvendinti, kada tik to pareikalaus Maskva.

Visa tai rodo, kad rytų bloko valstybėse jau vedama intensyvi propaganda ateinančiam karui pasiruošti.

Bėga sovietų karininkai

Berlynas (m). Čia išeinąs „Sozialdemokrat“ praneša, kad pereito šeštadienio popietę 4 sovietų karininkai iš Veimaro norėjo automobiliu pabėgti į Vakarų Vokietiją. Pasiėnyje jie buvo užklupti sovietų karinės policijos. Susišaudžius, 2 bėgliai ir vienas policininkas buvo užmušti. Automobilije buvo rasti vertingi paveikslai, svarbūs dokumentai, 850.450 vakarų markių ir 1.620.540 rytų markių.

Ankara (UP). Istanbulo aerodrome nusileido vienas rumunų Ju-52 tipo lėktuvas, ku-

Tokia antraštė „New York Herald Tribune“ paskelbė A. F. Talberto straipsnį apie sovietų aviaciją.

Sovietų aviacija dabar turi apie 15.000 pirmos linijos lėktuvų, kurie taip skirstomi: 1) sausumos kariuomenei priskirtos aviacijos armijos; 2) priešlėktuvinės apsaugos naikintuvai; 3) tolimojo skridimo bombonešiai, kurių daliniai sukurti paties Stalino įsakymu. Be to, dar yra negausūs laivynui priskirti aviacijos daliniai. Kiekviškai sovietų aviacija yra stipriausia pasaulyje, tačiau jos ofezyvinės ir defenzyvinės ypatybės toli atsilieka nuo JAV aviacijos. Reikia pastebėti, kad sovietai turi daugiau negu dvigubai lėktuvų už vokiečius 1940 m. (6.000).

Sovietų aviacijos pramonė 1944 m., anot Stalino, galėjo per metus pagaminti apie 40.000 lėktuvų. Tais metais JAV pramonė pagamino 96.000 lėktuvus.

Karo metu amerikiečiai sovietams pateikė 14.795 įvairių tipų lėktuvų.

Aplamai manoma, kad sovietų aviacija gali būti galinga puolanti raudonosios armijos talkininkė. Jos dabartinė sudėtis daugiausiai tinka mechanizuotos kvalerijos paramai.

Praėjusio karo metu raudonoji aviacija neatliko jokio strateginio bombardavimo, ir manoma, kad ir ateityje ji netiks tokiems uždaviniais. Lakūnų moralės klausimas yra labai neaiškus. Didelis dezertyrų skaičius leidžia spėti, kad ji nėra labai gera.

Ne visiems žinoma, kad raudonoji aviacija 1937 m. Stalino įsakymu buvo iš pagrindų išvalyta. Būti aviacijos viršininku sovietuose yra pavojinga. Paskutiniuoju laiku buvo pašalinti šie aviacijos viršininkai:

Generolas J. J. Aiksnis (1937 m.), gen. Loktiomovas (1938), P. Rižagovas (1940), J. Smuškevičius (1941) ir aviacijos maršalas A. Novikovas (1946).

Alksnis ir Novikovas turėjo nemažai pažinčių su užsieniečiais. Alksnis buvo susaudytas, Novikovas įmestas į kalėjimą. Smuškevičius dingo po to, kai vokiečiai pirmomis dienomis aerodromuose sunaikino 2.500 sovietų lėktuvų. Novikovas buvo tik 34 metų amžiaus, kai užėmė viršininko postovį. Jis buvo pašalintas 1946 m. po to, kai Stalinas ir Molotovas Vokietijoje savo akimis pamatė anglosaksų aviacijos bombardavimo rezultatus.

Sovietų oficialios istaigos Staliną laiko šiuo sričių autoritetu: ūkio, finansų, žemės ūkio, darbo, tapybos, muzikos, dramos, filosofijos, auklėjimo, literatūros, istorijos ir kt. Ir dėl jo įtakos ir sovietų aviacijos strategija nėra jokios abejonės. Jo sūnus Vasilius, 29 metų aviacijos generolas leitenant, neseniai pareiškė, kad sovietai neturi nė vieno lėktuvo tipo, kuris „vienu ar kitu būdu nebūtų įkvėptas mano tėvo!“ Stalinas smarkiai maišosi į visus sovietų aviacijos reikalus. Oficialiai net teigiama, kad jis išradęs ir aviacijos paramos kariuomenei taktiką. Girdi, jis jau 1920 m. pastebėjo, kokią baisią paniką Vrangelio armijoje sukėlė skutumuo-

rio lakūnas Severis paprašė azilio teisės. Beveik tuo pačiu laiku Bulgarijos-Turkijos sieną perėjo sovietų majoras N. Bonderiovas, nušovęs bulgarų pasienietį. Abu bėgliai pareiškė, kad juos bėgti privertė komunistinis teroras.

Helsinkis (NZ). Pasaulinis bankas suteikė Suomijai naują 12,5 milijonų dolerių paskolą. Kaip žinoma, Suomija yra vienintelė valstybė, kuri ir dabar grąžina po 1. D. karo iš JAV gautą paskolą.

Raudonieji sparnai

ju skridimu skrenda lėktuvai. Stalino įsakymu Iljuškinas sukonstravo IL 2, pagarsėjusį kaip „šturmovik“. Iljuškinas sykį paaiškino vienam amerikiečių korespondentui: „Mes nesutinkam su teorija, kad aviacija gali veikti kaip atskira ginklų rūšis. Ji turi tik paremti žemėje veikiančius dalinius“. Stalinas dabar savo pažiūras pakeitė. Tolimojo skridimo bombonešių vadas buvo pakeltas į maršalus. Iljuškinui yra pavesta sukonstruoti 4 motorų sprausminį bombonešį.

Nūdienis raudonosios aviacijos viršininkas maršalas Veršininas vienoje kalboje nurodė šias sovietų aviacijos silpnąsias puses: 1) sprausminių naikintuvų trūkumas, 2) tolimojo skridimo bombonešių trūkumas, 3) radaro įrengimų trūkumas. Reikia konstatuoti, kad dar prieš 2 metus sovietų transporto lėktuvai naktimis neskraidydavo, nes neturėjo reikalingų įtaisų. Taip pat tenka teigti, kad sovietai dar neturi savo gamybos sprausminių motorų. Antrojo D. karo pradžioje sovietų lėktuvai turėjo užsieninius motorus: amerikiečių Wright Cyclone, prancūzų Gnome-Rhone, Hispano-Suiza ir vokiečių BMW. Po karo Sovietų Sąjunga nupirko 50 anglų sprausminių motorų Rolls-

Royce Nene, tačiau po to anglai daugiau jiems nebepardavė.

Ko vertį sovietų sprausminiai naikintuvai? Associated Press neseniai pranešė iš Maskvos, kad ten aviacijos dienos proga buvo pademonstruoti sprausminiai naikintuvai, kurie buvo tokie greitai, kad žiūrovai negalėjo įžiūrėti smulkmenų. Zinia skambėtų labai įspūdingai, jei nebūtų pridurta, kad lėktuvai skrido 30 metr. aukštyje. Tokiame aukštyje ir lėtai skrenda lėktuvai atrodo esą greitai ir kelia pragarišką triukšmą. Skutamasis skridimas ir pas sovietus yra senas pokštas. Jau 1936 m. buvo pranešta, kad „virš Kremliaus skrido keturių motorų bombonešių masės tokiu greičiu, kad negalima buvo juos suskaičiuoti.“ Karo metu pasirodė, kad lėtas yra būdingiausia sovietų lėktuvų žymė! Aišku, sovietų sprausminių naikintuvų nereikia niekinti, tačiau iš paradų apie juos dar negalima pasidaryti teisingos nuomonės.

Didžiausias Sovietų Sąjungos silpnumas yra naftos trūkumas. „Be naftos negalima kariauti“ — sakė Goeringas. Už tat sovietai karštligiškai ieško naftos Urale, Pavolgyje ir Sibire, tačiau iki šiol 80% savo naftos jie gauna iš Bakų srities, kuri amerikiečių bombonešiams lengva pasiekti. Todėl sovietai stengiasi pas save atstatyti vokiečių sintetinio benzino įmones.

Kita jautri vieta Sovietų Sąjungoje yra jų geležinkelų tinklas. Jis yra retas ir tokiame stovyje, kad negalės išlaikyti karo metų jam statomų reikalavimų. Atrodo, kad ji ypatingai puls prieš bombonešius. Sekantieji jų tikslai bus: naftos šaltiniai, lėktuvų fabrikai, susisiekimo keliai, elektros jėgainės ir administraciniai centrai, pvz. Maskva. JAV dabar turi naują bombonešį AJ 1, pritaikintą specialiai atominėi bombai gabenoti. Tačiau ir kiti, senesni, lėktuvų modeliai gali lengvai pasiekti visus sovietų užkampius.

Atsikirtu

Prezidentas Wilsonas buvo labai švelnus žmogus. Užtat negalėjo atsiginti nuo įvairių vietų prašytojų. Ypač jam įgriso vienas pažįstamas, kuris nuolat prašėsi geros tarnybos. Sykį tas įkyrus prašytojas pranešė Wilsonui, kad ką tik mirė JAV prekybos komisijos narys, ir sako:

„Tikiuos, kad Tamsta neturėsi nieko prieš, jei aš užimsiu velionies vietą?“

„Gerai, — atsakė prezidentas, — tik nežinau ar su tuo sutiks laidotuvių biuras.“

„Saturday Evening Post“

Vakarų Vokietija renkasi politinę vadovybę

Ateinantį sekmadienį, rugpjūčio 14 d., visose trijose vakarinės Vokietijos zonose, įvyksta sąjunginio parlamento, vad. Bundestago, rinkimai. Tai lemtingas įvykis pokarinėje Vokietijos gyvenime. Išrinkus pirmąjį parlamentą, apjungiant visą vakarinę Vokietiją, atsiveria durys vokiečiams ir didesni politinį savarankumą. Turės sekti sąjunginės Vokietijos vyriausybės sudarymas, diplomatinis santykių su užsieniu užmezgimas ir p. Betgi tuo pačiu vis labiau atsiriboją viena nuo antrosios abi Vokietijos okupacinės sritys — vakarinė ir rytinė. Tenka manyti, kad ateinantį rinkimai Vokietijoje paskubins ir taikos sutarties pasirašymą, nes po besąlyginės kapituliacijos, be karą laimėjusių sąjungininkų, tarpusavy nesutarimo dėl tos sutarties detalių, viena esminių kliūčių buvo ir tebėra nebuvimas teisėtos Vokietijos vyriausybės, kuri būtų atsakinga dėl taikos sutarties sąlygų pildymo. Tad ir dabartiniai rinkimai, negažėję duoti visos Vokietijos parlamento, bus aktinės greičiau sąjungininkams apsispręsti: delsti ir laukti, iki bus galima pateikti taikos sutartį visai Vokietijai, ar eiti prie dalinės taikos pasirašymo.

Rugpjūčio 14 d. renkamas vakarinės Vokietijos parlamentas posėdžiaus laikineje Vokietijos sostinėje Bonnoje, kur numato iškurti ir visų trijų Vakarų sąjungininkų aukštieji komisarai, pakeičią atitinkamas okupacines karo vadovybes. Renkamą bundestagą sudarys 400 atstovų, kurie atstovaus bundestage savo kraštus (landus),

Kiekvienam kraštui atitenka mandatų skaičius, proporcingas jo gyventojų skaičiui. Atstovų skaičiumi pirmąja S. Rheinas-Westfalija su 109 vietomis, toliau seka Bavarija (78 v.), Z. Saksonija (58 v.), Hesseinas (36 v.), Württembergas-Badenas (33 v.) ir t. t. 60% atstovų renkami tiesioginiu, lygiu, slaptu ir visuotiniu balsavimu. Kandidatus išstato politinės partijos. Bendrą paduotų balsų skaičių paskirsčius paskiramos partijos, bus nustatytas santykių, kuriuo bus atitinkamoms politinėms partijoms atitekę ir likusieji 40% mandatų.

Pritaikius tokią rinkimų sistemą, atsiranda partijos ypatingas interesas rugpjūčio 14 d. surinkti savo išstatytiems kandidatams kaip galint daugiau balsų, tuo pačiu užsitikrinti didesni procentą iš likusiųjų 40% mandatų. Todėl nenuostabu, jog juo toliau, tuo aršesni darosi rinkiminė kova, ir kurią įsijungusios visos politinės partijos ir grupės. Nepasilekia šios rinkiminės

Žydų demonstracijos Münchene

Münchenas (NZ). „Süddeutsche Zeitung“ paskelbė žydus įžeidžianti skaitytą laiška, Müncheno žydai suruošė protesto demonstraciją, o po jos eisena į laikraščio rūmus. Įsikūsiu policijai kilo smarkios muštynės, kurių metu 15-20 asmenų buvo sunkiai sužeista. Demonstrantai sudegino vieną policijos automobilį. Tvarka buvo atstatyta tik įsimašius amerikiečių karinei policijai su šarvuočiais.

Maldos

TARAS SEVCENKO

I

Valdovams — mūs šviesiems lupikams
Paskirk ir dukatus ir talerius
Ir kieto pieno grandines!

O rankų, proto darbininkams
Mūs nuskraustoje žemėje
Jėgas savąsias siusk didžias!

Man gi, o Dieve, čia žemai
Duok tiktai meilę, širdies rojų,
Daugiau aš nieko čia nenoriu!

II

Valdovus — žiaurius lupikus
Sukaustyki į grandines,
I gilią rūšį juos įmeski!

O dirbantieji, mielas Dieve,
Tegu žeme'ėj apvogtoj
Stiprybės ras Tavojo globoj!

Salta tyru, skaisčių sielų
Statyki angelus savus,
Te jų dorybė nepalus!

Mane gi, Viešpatie, paskatink
Mylėti tiesą žemėj mūs
Ir tikra drauga man atstiekti!

G. I. Židonytė

Taras Ševčenko

(Pradžia praėjusiam num.)

1845 m. Ševčenko gauna pišimo profesoriaus vietą Kievo universitete ir galutinai sugrįžta tėvynėn. Čia parašo nuostabiai gražią simbolišką poemą Veliki Ljoch (Didžioji rūšis), kur tarp kitų vaizdų, nepaprastai graudingai, lyriškai piešia trijų jaunų Ukrainos mergaičių sielų likimą, kurios paverstos mažomis paukštytėmis, blaškosi, skraido, negalėdamos patekti į dangų už tai, kad pirmoji, sutikusi kelyje Bagdona Chmielnicki, vykstantį prisiekti Maskvai, neišleido jos nešo vandens, nesudaužė kibirų ir neužtraukė ant jo nelaimės, kuri būtų sutrukdžiusi jo pražūtingą žygį: antroji — už tai, kad prieš Poltavos kautynes, nepažinusi pikčiausio Ukrainos priešo — Petro Pirmojo, pagirdė jo arklį. Trečioji gi kenčia dėl to, kad būdama dar kūdikiu, nusišypojo aukšninėj valty Dniepru plaukiančiai žiauriai Ukrainos engėjai Ekaterinai Antrajai. Šios sielos, simbolizuojančios tris ukrainiečių tautos generacijas, pateksiančios dangun tik tuomet, kai ukrainiečiai atkeršys už skriaudas ir išlaisvins tėvynę.

Neilgai džiaugėsi Ševčenko lygionis Ukrainos stepėmis, banguojančiais jėvų laukiais, klausėsi grasinančio Dniepro šniok-

štimo. 1847 m. balandžio 22 d. didysis dainius suimamas ir gegužės 30 nuteisiamas amžinam ištėrimui. Ant sprendimo caras Nikolajus I savo ranka prirašo: „Uždraudžiant rašyti ir piešti“. Kokią žiauresnę bausmę begalima buvo išgalvoti jaunam tapytojui ir poetui?

Is karto Ševčenko uždoramas tvirtovėn, vėliau išsiunčiamas Azijon eiliniu kareiviu. Per šešis su puse sunkių nelaisvės metų jis nesukuria nė vienos poemos. Vienama laisכה jis rašo: „Kankinuosi, kenčiu, bet neatgailoju“. Pasitikėjimas savo tauta jo neapleidžia.

Po 10 metų tremties, Nikolajui I mirus, Ševčenkos draugai išprašo jam iš Aleksandro II laisvę. Didysis dainius grįžta tėvynėn suardyta sveikata. Kiek jėgos leidžia, vėl kuria tautai. Maskvai pranašauja Nerono Romos likimą, o kovotojus dėl laisvės ir jų motinas laimina, stiprinamas pergalės tikėjimą. Bet išvargęs, po tiek persekiojimų, Ševčenko sveikatos nebeatgauna. 1861 m. vasario 26 d. Petrapilyj miršta. Ant jo karsito draugai uždeda erkėtių vainiką, simbolį jo gyvenimo ir jo pavergtosios tėvynės Golgotos. Vykdam atvelionies testamentą, jis palaidojamas aukštame Dniepro krante, netoli miestelio Kaniv. Ševčenkos kapas tam-

pa ukrainiečių tautos šventove ir nuolatinio pelerinazo vieta.

Ševčenkos vietą užėmė šimtai naujų kovotojų, į kurių širdis didysis dainius buvo įdegęs tėvynės meilę ir laisvės troškima. 1917-20 metų kovose dėl laisvės, Ševčenkos paveikslas buvo nešojamas kaip vėliava, kaip tautos vienybės ir laisvės simbolis, kurio akivaizdoj buvo prisiekiama vykdyti tautos dainiaus, pranašo ir kankinio testamentą. Kautynėse daug gausgesnis priešas dar kartą nugalėjo, bet kova nesibaigė. Kas tik žmonijos pažangai, kad ir kreivų ir uolotu taku sunkiai kopiančiai į šviesenį rytojū, tas negali netikėti į greitą ukrainiečių išsilaisvinimą: viena didžiausių Europos tautų, turinti tūkstantmetę kultūrą, pamilusi laisvę ir teisingumą, negali ilgai vergauti. Mes tvirtai tikime, kad tris Ukrainos generacijas simbolizuojančioms Ševčenkos apdainuotoms mergaičių sieloms, paverstoms paukštytėmis, netrukus atsivers rojus vartai...

Ševčenkos kūrybai pavaizduoti, pateikiamame keletą pavyzdžių, šio straipsnio autorės vertime. Testamentas (Zapovit) parašytas 1845 metais, autoriui grįžus į tėvynę, tačiau nujauciant, kad neilgai jam teks džiaugtis laisve ir brangiais savo numylėtos tėvynės vaizdais. Maldos rašytos priešpaskutiniais gyvenimo metais (1860). Grįžęs iš sunkaus ištėrimo, poetas junta dar daugiau pažeistos enošiams.

TRUMPOS ŽINIOS

* 618.000 ateivių paskutiniųjų 4 metų bėgyje apsigyveno JAV. Imigracijos ir ipliėtinimo tarnybos pranešimus, jų tarpe buvo 120.000 karių sužieduotųjų ir 73.000 DP.

* Vengrų DP Dachau pirmadienį išvaikė komunistų partijos mitingą.
* Ukrainiečių DP Hallendorfe, netoli Braunschweigo (britų zona) užpuolė sovietų karininkų automobilį, kuriuo sovietai atvažiavo į netoli esančias, užsieniečių kapines. Minia reikalavo sovietų karininkus pakarti. Nuo tokio likimo juos išgelbėjo tik britų ir vokiečių policijos intervencija.

* Ka tik pasibaigusiam vasaros semestre JAV universitetuose ir tolygoose aukštosios mokyklose buvo imatrikuluota 700.000 studentu.

* Paskutiniuoju laiku pagarsėjęs švedų rašytojas Stigas Dagermanas rašo manuskriptą švedų filmų bendrovių numatytam statyti filmui „Displaced persons“. Kad medžiaga būtų autentiška, Dagermanas kurį laiką incognito gyveno DP stovyklose Vokietijoje ir Italijoje.

* Liepos mėn. JAV dirbo 59.720.000 asmenų. Tuo pačiu laiku buvo suskaičiuota 4.095.000 bedarbių. Tai didžiausias bedarbių skaičius nuo 1942 m. Dirbančiųjų skaičius yra pats didžiausias nuo šių metų pradžios, tačiau 2,4 mil. mažesnis negu 1948 m. Žemės ūkyje šiais metais dirbo 0,48 mil. darbininkų daugiau, negu peritais metais.

* 1947/48 finansiniais metais JAV išdas surinko 54,5 milijardus dolerių mokesčių. Kiekvienas gyventojas tuo būdu sumokėjo vidutiniškai 372 dolerius.

* Nuo rugpjūčio 1 d. Italijoje panaikintos visos maisto kortelės.

* Britų sosto įpėdinis vyras Edinburgo hercogas savo noru vėl pradės aktyvią — tarnybą britų laivyne. Jis paskirtas į vieną Viduržemio jūros naikintojų eskadrą. Tikimasi, kad kitais metais jis bus paskirtas vieno naikintojo vadu.

* Oficialiai pranešama, kad per žemės drebėjimą Ekvadore žuvo 9241 žmogus. Sužeistųjų skaičius siekia 20.000.

* Į Kienlesbergo stovyklą prie Ulmo atvyko gausus belaisvių — moterų transportas iš Sovietų Sąjungos. Jų daugumas turi mažus kūdikius arba yra neščios. Paaškieji, kad neščias arba su mažais kūdikiais moteris sovietai greičiau paleidžia iš nelaisvės. Todėl belaisvės stengiasi tapti neščiomis, nors tuoktis joms yra uždrausta. Daugumas tėvų buvo belaisviai vokiečiai.

kovos įkarštin neįsijungusi ir Eklezija. Taip pvz. praėjusį sekmadienį visose Bavarijos vokiečių katalikų bažnyčiose vietoj pamokslų buvo paskelbtas vyskupų laiškas ateinančių rinkimų reikalu. Daugiau negu aišku, kuria linkme krypta Eklezijos intervencija. Iki šiolei paskirų kraštų parlamentuose krikščionys demokratai (CDU/CSU) turėjo daugumą tik Westfalijoje ir Bavarijoje, daugelyje kitų sričių pirmavo socialistai. Tad ir ateinančiuose sąjunginio parlamento rinkimuose tenka laukti didžiausios įtampos tarp krikščionių ir socialistų.

Visos kitos partijos, kaip: liberalai, laisvieji demokratai, ūkinio atstatymo ir kt., atrodo tiek rinkiminėje kovoje, tiek porinkiminėje politikoje didesnio vaidmens nevaids.

Bidinga šia proga pažymėti, jog tiek, kiek viešosios partijos stengiasi rugpjūčio 14 d. rinkimus išpopuliarinti, tiek pogrindžio veikėjai slaptai siuntinėjamais laiškais (ne be to, kad čia nebūtų pirštų prikišę ir komunistai, kurie šiaip jau dalyvauja rinkiminėje akcijoje) stengiasi paveikti rinkimus, kad jie balsavimuose nedalyvautų. Ko vertos bus tos jų pastangos ir kiek vokiečių tauta bus ūgterėjusi savarankiskam valstybiniam gyvenimui, parentam demokratine dvasia, nebeilgai trukus išitinkinsime. Tačiau kad vis labiau atgyja vokiečių noras atgauti savo buvusias valstybės sienas; savo galią ir įtaką, pakankamai vaizdžiai parodo ir rinkiminės kovos metu operuojami argumentai. Čia neaplenkiama ne tik Sovietų Sąjunga, bet gerokai klūva ir Vakarų sąjungininkams, pirmoje eilėje prancūzams ir anglams. Po kietos vokiečių socialistų vado Schumacherio kalbos, pasmerkiančios prancūzų Saaro srities politiką, kaip pastebi „Le Monde“, protegavęs prancūzų—vokiečių susitarinimo idėją, vokiečiams maža vilties besą dalyvauti lygiateisiu nariu Europos taryboje. Tai tik vienas epizodas, parodąs tačiau, jog su viešingos Vokietijos atgijimu gali iškilti naujų rūpesčių ir Vakarų sąjungininkams. Tų rūpesčių bus, juo daugiau vokiečių tauta vertins savo svorį Rytų—Vakarų varžybose

Susektas stambus vaizhūnas

Kopenhaga (Dena). Danų, vokiečių, britų ir šveicarų policijai glaudžiai bendradarbiaujant buvo susekta plati nelegalios prekybos organizacija.
Bruselyje gyvenąs iš Lenkijos kilęs didmenininkas Silberis perko didžiulius amerikinių cigarečių, šokolado ir kakavos kiekius ir juos, deklaruotus kaip makaronus, siuntė iš Danijos sunkvežimiais į Šveicariją. Pakeliiu tos prekės dingdavo Vokietijos juodosios prekybos labirintuose. Šveicarijos muitininkai išduodavo suklustotus pažymėjimus, kad prekės buvo pristatytos į Šveicariją. Vienas suimtas danų ekspeditorius už vieną sunkvežimį tokios važmos uždirbdavo, kaip jis pats prisipažino, po 1.500 dolerių. Sunkvežimiiu šoferiai „normaliai“ uždirbdavo apie 2.500 dolerių.

Ateivių globa Jungt. Amer. Valstybėse

New Yorkas (U. S. Feature Service). Privatišios draugijos, vad. „tarptautiniai institutai“ (International Institutes), užsibrėžė sau tikslą padėti ateiviams greičiau įprasti naujoje tėvynėje. Jie nori palengvinti ateivio sunkias pirmąsias dienas ir jį galimai greičiau paversti naudingą naujos tėvynės piliečiu. Tokių draugijų yra jau 40 JAV miestų. Jos visos yra susijungusios į „American Federation of International Institutes“ su vyr. buveine New Yorke.

Pasveikinimas gimtąja kalba
Viena iš gyviausių tokios rūšies draugijų yra Detroito prie Erie ežero. Ji turi, palyginti, nedidelį tarnautojų skaičių, tačiau per 1.000 savanorių bendradarbių. 1948 m. tas institutas Detroito pasveikino 1.600 ateivių. Jis rūpinasi 6.300 imigrantų, kilusių iš 36 kraštų. Institutas stengiasi jiems padėti socialinėje, auklėjimo ir meninėje srityje. Naujai atvykę sveikinami gimtąja kalba, ir kas savaitę rengiamuose pobūviuose ir šokiuose visados būna pakankamai instituto narių, kurie moka keleto kalbų.

Instituto vertėjai padeda imigrantams nuvažinti įvairius pasitaikiusius sunkumus ir padeda susirasti darbą. Instituto nariai ruošia anglų kalbos studijų, tautinių šokių ir net vaidybos kursus, moko amato.

„Senojo pasaulio mūgė“
Jau 18 metų Institutas kasmet ruošia parodą, pavadintą „senojo pasaulio mūgė“. Ji tęsiasi 14 dienų, ir ateiviai joje turi progos parodyti savo krašto meną, taikomąją dailę ir amatus. „Senojo pasaulio mūgė“ (Old World Market) lankytojai gauna paragrąžint tautinių valgių ir pasigėrėti margais tautiniais rūbais ir šauniais šokiais.

Instituto nariu gali tapti kiekvienas tuo darbu besidomintis Detroito gyventojas. Organizacija išsilaiko iš, palyginti, nedidelių narių įnašų, viešų parengimų ir svarbiausia, iš aukų. Kadangi institutas per tuos 18 metų smarkiai išaugo, šiuo metu stasios naujus rūmus, kuriuose bus pakankamai vietos gausiam narių būriui ir dar didesniai jų svečių skaičiui.

Grįžs iš anapus pasakoja (4)

Karo belaisvių gyvenimas Sov. S-goje

Badais ir šaltis yra nuolatiniai sovietų belaisvių palydovai. Iš pradžių, 1945 m., kol buvo amerikinių konservų ir lašinių, kai kuriose stovyklose, kur vietos vadai skirtų normų nenuvėgdavo, maistas buvo pakentamas, nors jo ir trūko.

Latvijoje, stovykloje Nr. 277/VIII, stovyklos vadovybė jau iš karto suvokė, kad galima pasipelninti belaisvių sąskaiton, ir tuo naudojosi.

Darbas buvo sunkus, buvo statomas aerodromas, normos beveik niekas negalėjo išpildyti. Maisto norma buvo tokia: triskart per dieną po ¼ l vandeninės, truputį miltais užmiestos sriubos, 600 gr. duonos, 17 gr. cukraus ir 5 gr. tabako. Dažnai sriubos būdavo grynas vanduo, virtas su dvokiančia žuvimi, o duonos kartais 2-3 dienas visai neuždavo. Todėl neuostabu, kad vykstant į darbus, kasdien keliolika iš nusilpimo išgrūdavo ir turėjo būti nešami atgal į stovyklą. Belaisviai, kad sriubą patirštintus, mušdavosi dėl kiekvienos dilgėlės, grybelio ar mėlynių lapelių puokštelio. Statomame aerodrome tuo laiku dažnai gandydavosi daug iš rytinės Vokietijos gabenamų arklių, kurių vienas kitas nudėsdavo. Belaisviai prašydavo, kad nusilpę arkliai būtų jiems atiduodami pasiskersti, tačiau jų prašymai nebūdavo išklaunami. Belaisvių laimė, pastipė arkliai tuojau nebūdavo užkamsami ir tuo būdu jie galėdavo atsipiauti ir stovyklon atsinešti po gabalą dvėselienu. Savo laimikį jie ilgai virdavo, o vėliau pasigardžiuodami valgė. Kartą 3 belaisviai, tokios arklienos užvalgę, susirgo ir po didelių kančių 2 jų mirė.

Daug belaisvių išpurto — susirgo vandenlige, beveik visi smarkiai viduriavo. Rusai uždraudė gerti vandenį, o į sriubą dėti

druskos. Tačiau sergančių jie laikė tik toki, kurio temperatūra pasiekė 38°. Vėliau ligoniniais buvo laikomi ir smarkiai viduriuoją.

1945 m. rudenį, belaisvius perkėlus į naują stovyklą Rygoje ir patikrinus sveikatą, net rusų gydytojai 200 užskaitė „nusilpusiais“.

Sovietų sąjungoje visi belaisviai pagal savo pajėgumą dirbti grupuojami į 4 grupes. Be to, dar yra O. K. Deja, šitos dvi raidės nereiškia tą patį, ką ir amerikiečių kalboje. O. K. reiškia „Ohne Kraft“ — be jėgių.

Pirma ir antra grupė mažai tešiskiria. Trečią grupę skiria tik pusė I ar II darbo. Ketvirtąją yra invalidai, dirbtą tik stovykloje. Ir O. K. skirstomi į tris grupes. Tik trečio laipsnio O. K. gali patekti į ligonines, kiti tūno stovyklose.

1946 m. belaisvių darbingumą pradėta tikrinti kas mėnesį, o nuo 1947 m. kas 10 dienų. Pats tikrinimas visose stovyklose buvo vienodas. Iš pradžių apčiuopinėdavo krūtinę ir rankų raumenis, vėliau išgudrėjo — spustelėdavo sėdimąją vietą, jei turi ten dar šiek tiek mėsikos, tai ir tinkamas darbu.

Aš perėjau visas darbo grupes ir O. K. laipsnius ir turiu pasakyti, kad nėra nieko blogesnio, kaip netekti jėgų. Kas dar gali kojas pavilkiti, tas slankioja kai šmėkla po stovyklos kiemą, po atmatų duobes ir rankioja visokias atmatas, bulvių lupenas, kopūstų apipuvusius lapus, nuvirintus kaulus... Tokiam stovyje galvoji tik apie valgį, ir viskas skanu. Blogiausia nusilpusiems yra žiema. Patalpos šaltos, drėgnos, gulėti dienos metu neleidžiama, kad neužeitų kokkia komišta. Taip O. K. slankioja ar sėdi ir laukia kol grįš darbingieji. Kai patalpa pripildyta žmonėmis, pasidaro sil-

čiau. Jei laukiama kokios nors sekansijos, sriuba būna geresnė. Bet virėjai sekansiją dieną vėl atsigriebia.

Blogiausia žiema buvo 1947/48 m., kada vietoje 600 gr. duonos, davė tik 400 gr. Tą žiemą, prieš pat Kalėdas, mačiau pasukutinį badu mirštantį belaisvį. Tai buvo jaunas, 32 m. amžiaus sileizietis. Tuo laiku gulėjau stovyklos ligoninės infekciniam skyriuje. Kai jį į ligoninę įnešė, net skyriaus vėdėja rusų sušuko: „Bože moj.“ Apirengtas jis atrodė kaip kiti, išpurčiusiu veidu, net drūtas. Tačiau nuogas buvo panašus ir mirtį — veidas, tiesa išpurtes, tačiau šiaip tik oda atpraukti kaulai ir sutinusios kojos.

Surašius ligos istorijos lapą (Rusijoje ir jam buvo prirašyta ryžių košė, o be to, jam badu mirštančiam suteikiama tokia garbė), leista buvo duoti vaisių, bulvių košės, šviežios mėsos ir pieno. Tačiau visų tų dalykų jis galėjo gauti tik už savo pinigų. Kadangi jis jų neturėjo, tai po savaitės ir mirė.

Paprastai sunkiai sergą išgabenami ir specialias ligonines, kurių personalą sudaro tik rusai. Ten ligoniai ne taip greitai sužino, kas numiršta ar išgabenamas kitur. Todėl paskutiniuoju laiku mirtingumas eilinėse belaisvių stovyklose smarkiai sumažėjo — visi mirties kandidatai būdavo išgabenami specialias ligonines.

Iš JAV lietuvių gyvenimo

SUSIROPINO KALBOS GRYNUMU

Amerikos lietuvių dienraštis „Naujienos“ pradėjo kovą su amerikiečių lietuvių tarpe paplitusiomis kalbos svetimybėmis, į savo skiltis įsivesdamas kalbos dalykų nagrinėjimo kampaļę. Jį redaguoti pakviestas neseniai į JAV nuykęs aktyvus spaudos bendradarbis kalbininkas Dr. P. Jonikas.

ANKETA SANTYKIŲ REIKALU

Nėra jokia paslaptis, kad tarp seniau Amerikoje gyvenančių lietuvių ir dabar nuykusių tremtinių pasitaiko įvairių nesklandumų. Norėdama juos pašalinti, „Vienybės“ redakcija paskelbė anketą „Pažinkime vieni kitus“, kurioje tiek „senieji“, tiek „naujieji“ Amerikos lietuviai pasisako santykių gerinimo klausimu. Anketa susilaukė gyvo atgarsio. Iš gausaus pasisakymų skaičiaus tenka spėti, kad abi pusės, plačiai išsikalbėjusios, tikrai geriau pažins viena kitą, ir nesklandumai sumažės.

SUBSIDIJA „ZIBURIAMS“

„Amerika“ praneša, kad liepos 10 d. įvykusiam A. L. R. Katalikų Federacijos vyr. valdybos posėdyje, „apsvarstytas paramos reikalas katalikų spaudai tremtyje, Vokietijoje“. Toliau pranešime sakoma, kad „nurtarta suteikti „Ziburiams“ 1.000 dol. paramos“.

Ar gali būti?

* G. Marshalliui, buv. JAV užs. reik. ministerei, istojus į Pan-American-Airways bendrovės direktorią, tą pačią dieną panaikintas ligi tol galiojęs nuostatas, pagal kurį direktoriai turėdavo mokėti po 10 dol. baudos, jei pavėluodavo daugiau kaip 10 minučių.

* Carlo de Oliva-Paz, Argentinos prez. Perono dantų gydytojas pateko nemalonėn, išvokdamas atostogų. Mat, jo atostogų metu prez. pasikvietė vieną amerikietį gydytoją, kuris konstatavo, kad prezidento dantys buvo klaidingai užplombuoti. Pravedus kvotą, paaiškėjo kad Oliva-Paz niekad nebuvo išlaikęs medicinos egzaminų.

* Prancūzų literatūros kritikai smarkiai užpuolė naująją „Encyclopedie Britannica“ laidą, už tai, kad joje atominė bomba pašvęsti net 9 puslapiai, o meli aparatū — tik 400 eilučių. Kritikai pabrėžia, kad šios enciklopedijos 1768 m. laidoje meli buvo pašvęsta net 10 puslapių, o bet to, meli esanti žymiai svarbesnis ir didesnis žmonių gyvenimo reiškinys, negu „juokinčioji“ bomba.

Chicagos spauda užtaria tremtinius

Didysis Chicagos dienraštis „Chicago Tribune“ pradėjo spausdinti visą eilę straipsnių apie pabaltiečius DP. Viename tų straipsnių, pavadintame „Naujos DP taisyklės užkerta kelią „pabaltiečiams“, sakoma, įstatymo aiškinimas skaudžiausiai ir neteisėgiai paliečia pabaltiečius, nes jie dažnai be pagrindo apkaltinami esą buvę vokiečių talkininkais karo metu. Straipsnyje nurodoma, kad patys amerikiečiai 1946 m. pripažinę, jog pabaltiečiai į vokiečių kariuomenės darbus buvę įjungti per prievartą, o dabar DP tikrinimo komisijos reikalaujančios, kad patys DP įrodytų, jog jie savanoriškai nebendradarbiavo su vokiečiais. Jei neįrodys, tai reiškia — bendradarbiai. O turėtų būti priešingai, sako laikraštis, kas kaltina, tas turi pats įrodyti. („Dirva“).

Nesutarimo pavyzdžiai

Vieną dieną Toronto lietuvių valgyklos lange kabojo du skelbimai. Vienas jų skelbė: „Į pikniką VII. 3. Oakvilyje. Autobusai išeis nuo lietuvių valgyklos...“ Kitame buvo parašyta: „Kamados Liet. S-gose Toronto skyrius liepos 3 d. ruošia gegužinę Seminarijos sode. Autobusai išeis nuo bažnyčios...“ („Naujienos“).

10 DP Adelaidės universitete

Siuo metu jau 10 DP studijuoja Adelaidės

Margumynai

100 knygų cigaru dėžutėje

Pasibaigus praėjusiam karui, paaiškėjo, kad nuo bombardavimų, gaisrų ir kt. žuvo daug brangių ir retų leidinių, kurių šiandien niekur nebegalima rasti. Todėl tuoj po karo bibliotekos ir archyvai, norėdamos bent dalimi retus leidinius išsaugoti, pradėjo intensyviai juos perlotografuoti ir mažo formato filmus, kad galėtų jų kopijas išsaugoti, deponuodamos įvairiose pasaulio vietose. Siuo metu šis perlotografavimo būdas vadinamas mikrokopija, jau yra tiek ištobulėjęs, kad 9x12 cm dydžio plokštelėje galima sutalpinti 90 knygų puslapių. Tuo būdu į vieną cigaru dėžutę galima sutalpinti 100 knygų. Vėliau šias kopijas atitinkamų aparatų pagalba gali skaityti net keli šimtai žmonių.

Didžiausioji pasauly elektros lempa

New Yorko vieno filmo premjeros proga buvo reklamos sumetimais uždegt didžiausioji pasaulyje elektros lempa. Jos skersmuo yra 50 cm; degdama ji sunaudoja 50.000 watų. — General Electric Company šią lempą buvo prieš dešimtį metų pagaminusi pasaulinei parodai. Bendrovė ją norėjo už 500 dol. parduoti, bet neatsirado pirkėjo, nes ši milžiniška lempa, kurios šiluminiai yra piestuko storumo, aplink skleidžia toki karštį, kad už dviejų metrų padėtas laikraštis užsudega. Ji gali būti tik 10 sekundžių deginama, o vėliau 20 sekundžių vėsinama. — Ir filmų bendrovė šios lempuotės nepirko, o tik išsinuomavo tam laikui, kurį bus demonstruojamas minimas filmas.

Hamburgo stigmatizuotasis

Hamburgo laikraščiai pastaruoju metu pradėjo plačiai rašyti apie viename priemiestyje gyvenantį malkų pirkli Arthura Ottoną Mookką, kuris nuo 1936 m. turis Kristus žaidžų žymes. Iš pradžių kas kelis mėnesiai, o nuo 1943 m. kas keturias savaites jo kaktose pasirodo kryžiaus ženklas, ir joise — vietis žaidžos, iš kurių 3-4 dienas teka šviežias kraujas. Vėliau kraujas nustoja tekėti, ir žaidžų vietoje lieka randai. Ligi šios vasaros Mookkas savo žaidžus slėpė, jį gydantiems gydytojams buvo uždraudęs ką nors apie tai prasiartiti, tačiau šią vasarą, Mookkui nebepajęgiant atlikti tarnybinių pareigų paslapstis iškilo aiškėn.

Pirmą kartą žaidžos pasirodė 1936 m., praslinkus lygiai septyneriems metams nuo sunkios automobilio katastrofos (Konnersreutho Teresėi pirmą kartą žaidžos taip pat pasirodė praslinkus septyneriems metams nuo gaisro, kurio metu ji buvo sužeista). Tada, mirus tėvui, Mookkas taip susijaudino, kad netrukus jo kaktose pasirodė erskėčių vandinio ženklas, iš kurio pradėjo tekėti kraujas, o vėliau ir kraujas. Mookkas kreipėsi į eilę gydytojų, kurie bandė žaidžas gydyti įvairiais vaistais, tačiau visos jų pastangos ejo niekais.

Kas kelis mėnesiai, ypač po to, kai Mookkas labai pavargdavo, žaidžos vėl atsivėdavo. 1943 m. gruodžio 13 d., po didžiojo Hamburgo miesto bombardavimo, Mookkas buvo viename rūsyje užgriautas. Atrastas be sąmonės, buvo nugabentas namo, nes ligoninėse jau buvo perpildytos. Praėjus porai

dės universitete. Daugumas jų turi Europos universitetų diplomus, kiti — čia pripažintam brandos atestatams. Medicinos fakultete studijuoja 2 ukrainiečiai gydytojai, dabar dirba ligoninėje sanitarais. Manoma, kad studijų laikas jiems būsias sumazintas nuo 6 iki 3 metų.

Nepatenkintas DP vardu

Tūlas Miroslovas Hodanas „The News“ redaktoriui parašė laišką, skųsdamasis, kad P. Australijos geležinkelių valdyba imigrantus iš Europos DP stovyklų vis dar tebevadina DP vardu. Geležinkelių valdyba į tai atsakė, kad šis vardas ateityje oficialiai nebūsias naudojamas, /

Sovietų atominio miesto žlugimas

Sio barzdoto komisaro per visus 3 mėnesius jis dar nė karto nebuvo matęs, nors jo žinioje buvo visa šio miesto dalis. Tardymo metu Dr. P. pastebėjo, kad jį nepaprastai domina kiekviena smulkmena apie urano rūdą, todėl jam nebuvo sunku šį buvusį malkų pardavėją atitinkamai „apsviesti“. Jis nušvitęs dėkojo Dr. P., kai šis pakartojė savo teigimą, kad bet koks neatsargumas galis sukelti nelauktą katastrofą.

— Aš parašysiu raportą, — kalbėjo jis. Kitą dieną po šio atmintino tardymo Dr. P. vėl buvo grąžintas į savo senąją darbovietę. Jam ilpus ir automobilį, prie jo pribėgo Učenko, kuris atėmė mokslininko portfelį, sakdamas:

— Jis buš jums vėliau atsiųstas. Centriname Katapultimo fabrike nebuvo jokių naujų pasiekimų. Mokslininkai ir dabar buvo griežtai izoliuoti. Nė vienas jų negalėjo iėiti daugiau, kaip į tris kambarius. Tuo būdu jie negalėjo susidaryti pilno darbų eigos vaizdo.

Vieną dieną, atlikdamas metalų izoliacijos bandymus, Dr. P. pastebėjo keistą reiškinį, kurio joki būdu negalėjo išaiškinti. Magnetinė indukcija?... Patikrinti nebuvo galima, nes jis neturėjo specialių matavimo prietaisų.

Po kelių mėnesių Dr. P. dar kartą pamatė profesorių J. Jis atrodė kaip gyvas lavonas. Atidares langą, jis kažką savo buvusiam asistentui parodė ženklais. Tai turėjo reikšti: „... viskas baigta! Iki pasimatymo Anapus...“ Po kelių minučių jis dingo. Dar po kelių minučių jis pamatė jį dar kartą, komisarų vedamas jis ilpo į automobilį, ir Dr. P. daugiau jau jo niekad nebeatė.

Po kelių dienų Dr. P. rusų tarpe pastebėjo kažkokį keistą nerimą. Visi buvo ne-

paprastai nervingi. Buvo paskelbti nurodymai kažkokiam nepaprastam eksperimentui. Tačiau iš rusų nebuvo galima nieko sužinoti. Kelis kartus buvo pasirodė Dr. Kravčikas ir Učenko. Net „turka“ Dr. P. pastebėjo nervingai gestikuojantį kieme ir davinėjantį kažkokius nurodymus. Atvažiuodavo rūpestingai apdengti sunkvežimiai, kurie dingdavo vienoje halėje. Dr. P. nustatė, kad jie atvykdavo iš pietinio fabriko. Jie turėjo gabenti grynąjį uraną...

Sis nervingumas tęsėsi keletą savaičių. — Tai didžioji K. grandinės reakcija, — kartą pašaipiai pasakė chemikas V. — Kad tik blogai nešibaigyt.

— Gal jau laikas rašyti testamentus, — atsakė jam Dr. P., bet jo humoras buvo sunkus, dirbtinis. Jį nuolat kankino mintis apie profesorių J. Kas su juo?

„Olega V. bandė jo mintis nukreipti: — Jie vėl kalba apie naujus miestus, kurie dygstą, kaip grybai po lietaus.

— Zinau, jie serga nuolatiniams penkmečio planais, — mechanškai atsakė Dr. P. Būdamas pietiniam fabrike, nieko kita negirdėdavau. Statomas Temiras Tau II, Kuibyševs IV, Komsomoliskas prie Amūro. Rusų fantazija neribota... Jie skuba, skuba, kad tik laiku išpildytų penkmečio planus. Bet kiek klaidų... — Kartais net tokių, kurių jau nebeįmanoma pataisyti, — atsakė kolega V., paduodamas jam maudyimosi kostiumą. — Eik pasimaudyti, gal atsipalaiduosi nuo tų rūpesčių. Šviežias vanduo daro stebuklus.

Daktarui P. dū kartus sakyti nereikėjo. Maudymasis buvo vienintelis malonumas deportuotųjų stovykloje. Per beržyną nuėjo į ežerėlį. Gelstą berželių lapai skelbė artėjantį žiemą.

Kiek paplaukęs, jis jau norėjo išsitiesti pievoje, kai tolumoje, Katapultimo pusėje, pasirodė geltonas, staigiai ir dangų kylas debeselis. Jis išsigando. „K. grandinė?..“

Debesėlis nepaprastu greičiu pakilo keletą tūkstančių metrų, nusidažydamas skaudžiai raudona spalva. Oras fatastiškai nušvito, tarytum prieš pat akis būtų tvykestėjęs milžiniškas žaibas. Trumputi akimirksnis visas dangus žybtelėjo šviesiai žalia spalva... nuo žemės, lyg milžiniškas ugnies kamuolys, dangun šovė raudona liepsna... pakaitomis mirgėjo visos spektro spalvos... Vokietis žaibo greitumu krito i čia pat pasitaikiusią duobelę ir visu kūnu prisiplojo prie žemės. Oras keistai sudrebėjo. Sundėdėjo milžiniškas griaustinis. Visa žemė drebėjo, kaip lapelis. Mokslininkas juto, kad jis tai išmetamas aukštyn, tai krinta žemyn. Audra laužė medžius ir svaidė juos lyg degtukus... Karštas vėjas, audros sukeltas smėlis, milžiniški dukių debesys, suardytų sienų gabalai, medžių liemenys, kelmai, šaknys milžinišku greičiu skrido oru pro daktara, kuris pirštais įsikibęs į žemę, gulėjo duobelėje... — bejėgis, menkintis sutvėrimėlis, besalyginiai išduotas atpalaiduotai garvališkaį jėgai, vienu smūgiu sluojančiai nuo žemės ištisus miestus su visais jų laimėjimais ir viltimis... — Ar tai buvo profesoriaus J. kerštas?

Per nepilną šimtą sekundžių laukinis raganų šokis nusiaubė miestą, užmušdamas

tūkstančius žmonių. Liko tik nudeginta žemė, pelenai — siaubo pilnas pasaulis, į kurį nebegali grįžti joks mirtingasis, nes jį sunaikins radijo aktingi spinduliai.

Aplink buvo nepaprasta tyla. Visas išmirė. Nei žmogaus, nei žvėrelio, nei paukščio.

Kaip per stebuklą gyvas išlikęs Dr. P. bandė atsikelti, bet iš karto nepajėgė. Pamažu jis pačiupeinėjo visus sanarius, galva. Sužeistas nebuvo. Kiek pagulėjęs, dar kartą bandė keltis. Šį kartą pavyko. Apsidairė. Pamatė, kad jo išsigelbėjimo vieta buvo kalnelio, stovėjusio tiesiog Katapultimo kryptimi, papėdėje. Reiškia, pavojingiausios reakcijos bangos praėjo pro šalį, jo nekliudydamos.

Tolumoje visa žemė garavo. Tamsi migla gulė nuo žemės paviršiaus dingusio Katapultimo vieta. Žeravo suauglęję medžiai. Ir tyla, neišsivaizduojama tyla. Jo judesiai buvo nepaprastai garūs.

Tik dabar Dr. P. atsiminė, kad jis neseniai maudėsi. Pažiūrėjo ežerėlio link. Bet jo ten jau nebebuvo. Jo vietoje — akmenys, atskrudę sienų gabalai, kažkokio žuvusio ranka...

Ji nukrėtė šurpas. Tolyne, tolyne. Ta tyla nepakeliama. Kiekvieną momentą gali prasidėti nauja audros banga, kylanti nuo staigaus temperatūros pasikeitimo.

Jis pradėjo bėgti, vis tebebijodamas, kad spindulių veikimas gali jį suparalizuoti, iš tolo aplenkdamas suauglęjusių medžių krūvas.

Pasiekęs buvusio miško pakraštį, po viena nulaužta egle pastebėjo du uniforminius batus. Stabtelėjo. Bet vėliau priartėjo ir pamatė po egle gulintį žuvusį rusą. Eglė buvo jį užmušusi. Negyvas kūnas gulėjo visai sveikoje uniformoje. Net kepurė buvo šalia. Rankoje negyvalis tebelaikė šautuvą. Greičiausiai kareivis buvo atsirėmęs į eglę, kuri lūždama jį užmušė.

Dr. P. ilgai negalvojo. (B. d.)

PRANEŠIMAI

Visuotinio narių susirinkimo, įvykusio š. m. liepos 31 d., nutarimu. Kempteno Lietuvių Kooperatyvą „Gintaras“ Likvidacinė Komisija skelbia, kad asmenys, turintieji pretenzijų į kooperatyvą turi jas pareikšti Komisijai iki š. m. rugpjūčio 31 d.

Vėliau pareikštos pretenzijos nebus priimanamos.

Kooperatyvo Likvidacinė Komisija.

IRO Ieškojimų Istauga (Arolsen b. Kassel) ieško:

Bauža Emilija, Bauža Jonas ir Bauža Kazimieras, visi gimę Panemunėje, pask. žinia iš Kauno; Bruožaitis Jonas (1906), pask. žinia iš Barth, Bruožaitis Simonas (1907), pask. žinia iš Schlawa, Bruožaitytė Ema, pask. žinia iš Rügen, visi trys gimę Pažerų k., Jurbarko v.; Janokaitis Stefanija, maždaug 50 m. amžiaus, spėjama esant kur nors Vokietijoje; Lacaitė Ema ir Lacas Leopoldas, abu gyveno Viekiškių v., Krakuiose ar Krakiniuose; Marčiulionienė - Gornaitė (Horn) Valerija (Valentina) maždaug 50 m. amžiaus, spėjama esant kur nors Vokietijoje; Matutienė Kazimiera (1919) ir Matutienė-Zilinskienė (1897), abi gim. Salantuose, gyveno Kuliuose, Kratingos apskr., pask. žinia iš Vokietijos; Mitrikienė-Mikalauskaitė Antanina, g. 1922, 2. 19 Alytaus apskr., Cigonikiuose, buvo Oppeln (Oberschl.), pask. žinia iš ligoninės Breslau apylinkėje; Lelis

Vytautas, g. 1924 m. gegužės mėn. Semeliškėse, buvo SS areštuotas Stettine ir nugabentas į Dachau KZ; Podberskus Adomas Algirdas, g. 1896 m. Alytuje, pask. žinia iš Virbalio 1944 m.; Sabaliūnienė-Cerbakovaitė Irena, g. 1921, 4. 20 Kaune, gyveno Vilniuje, 1944 m. buvo gestapo areštuota ir patalpinta Kauno kalėjime; Zeveckas Juozas, maždaug 55 m. amžiaus, g. Tauragės apskr., Steigviluose, pask. žinia iš Rytprusių 1944 m. spalio mėn.

Mrs. M. Raguckas, 105 Sligh Str., Torrington, Conn., USA, prašo atsiliepti giminei; Jankauskus iš Senaviečio km., Silavoto valsč., Marijampolės apskr., ir Raguckus nuo Veiverių, Marijampolės apskr.

Lietuve ir iš Maz. Lietuvos! Jei šiandien dar niekur neįsivažiuoji, o rytdieną miglotą jauti, gal sutarsim į Australiją, Kanadą, Ameriką, Angliją ar kitur vykti kartu. Tikybos skirtumas kliūčių nedarys. Jei turi DP statusą, esi sveikos prigimties, nerūkai, ne alkoholiškai, nesenesnis kaip 35 metų, gali būti ir motina su 1-2 ipėdiniais, nevaisi smulki, — siūsdama man laišką, įdėk komitetui liudijimą apie tautybę ir DP. Laiškus rašyk tik savo ranka — tokiame pat, 37 m. amžiaus amatininkui. DP 155 915 V. S. A. E. C. Site 4, Westhampnett, GRI-CHESTER, Sx., England.

Pagaliau lengviau atsidusom, kai po trijų savaičių laukimo Ludwigsburgo pereinamojo stovykloje susėdom ir traukini. Na, pagaliau skrisim! Tačiau, jau vos tik pasiekus Muncheną, mūsų gražiosios viltytės pradėjo sklaidytis. Mūsų paimti atvažiavusios mašinos sustojo už 300 m nuo traukinio. Bažgažga reikiama arba pačiam tempti arba, jei turi pinigų, samdytis vežiką. Didįjį bažgažga taip pat reikia patiems išsikrauti ir atiduoti apsaugon, kur už saugojimą terka pačiam mokėti.

Pirmąją naktį 200 žmonių nakvojome kažkokioje pastogėje. Lovos geležinės, lentom išklotos, o kai kurios visai be lentų. Išradingesnieji DP vietoj lentų naudoja lanų rėmus. Prausykloje vandens ir purvo iki kauliukų.

Kitą dieną visus paskyrė į taip vadinamą „lakūnų“ bloką, kuris yra vienas iš biologinių. Grindys cementinės, kambariai milžiniški, laiptai — galvai prasiskelti. Tame pačiame bloke kantina, remonto dirbtuvės ir kinas. Galima įsivaizduoti, kokia „rami“ vieta būsimoms motinoms. Tuo tarpu stovykloje yra tuščių blokų su mažesniais kambariais, kurie kaip tik būtų tinkami nėščioms moterims bei šeimoms su kūdikiais.

Vos „išsikūrę“ pradėjom varstyti „informacijos“ duris. Pasirodo, ir čia ne viskas taip jau sklandžiai vyksta. Iki šiol, per 3 savaites, lėktuvai skrido kasdien. Tačiau nebuvo prisilaikoma jokios tvarkos, nežūriama atvykimo datų nei nėsimo mėnesio (Oficialiai skelbiama, kad vežamos nėščios moterys nuo 6 iki 8 nėsimo mėnesio ir naujagimiai nuo 10 dienų iki 6 mėn.). Dėl to atsitinka, kad kai kurios moterys čia išlaukia net po porą mėnesių ir, pervėlai paimtos į transportą, gimdo kelionės metu.

Mums išlaukus 3 savaites, vėl buvo pradėti daryti nauji sąrašai. Būsią 6 lėktuvai. Na, pagaliau! Baigsis tas vargas, tie nuo-

Dar tik šį mėnesį — iki rugpjūčio 31 d. visi nevokiečiai pabėgėliai, kuriems reikalinga IRO globa ar emigracinė pagalba, gali registruotis IRO kontrolės centruose. Tokie IRO kontrolės centrai yra: Würzburg, Hanau, Nellingen, Augsburg, München ir Amberg.

IRO kursai invalidams ir paliegėliams

Bad Kissingenas. Per tautinių ryšinių konferenciją, rehabilitacijos ir spec. globos pareigūnas Mr. Davenportas pranešė, kad IRO Neuberge įsteigė specialią mokyklą invalidams. Čia bus stengiamasi juos išmokyti amato. Toje mokykloje esą 170 vietų, šiuo metu ten mokosi apie 60 asmenų. Norintieji ten patenkti, tiek stovyklose gyvena, tiek ir privačiai, turi kreiptis pas artimiausius globos (Welfare) pareigūnus. Invalidų, mokančių amato, emigracinės perspektyvos esančios neblogos. Kanada pageidaujanti invalidų laikrodininkų. Taip pat esą galimybė įsikurti ir JAV.

Atviras žodis

Münsterio emigr. stovykla iš kitos pusės

Atsiliepdamas į „Lietuvio“ 3 Nr. atspausdintą reportažą iš Münsterio emigracinės stovyklos, ilgą laiką atsiuntęs tos stovyklos ūkio vadovas p. J. Jonušas. Negalėdamas to laiško ištiesi spausdinti, vietos taupumo sumetimais pasitenkimsime tik ištraukomis bei santraukomis.

P. Jonušas pastebi, kad visi netikslu būtų Münsterio emigracinei stovyklai prikerginti „policinės“ stovyklos epitetus. Toji stovykla nuo 1947 m. ligi šiuo metu pradžios vykdžiusi „Westward Ho“ schemą. Tuo metu ji turėjusi iki 70 policininkų. Nuo š. m. gegužės mėn. tapus emigracine vykstančioms ir Prancūzija, Čile ir Australija, policininkų belikę tik 36. Maksimalinis stovyklos kapacitetas — 3.000 emigrantų. Tad minėtas policijos pareigūnų skaičius nesąsė kiek per didelį tuo labiau, kadangi jiems tenka eiti įvairiausių pareigų: ne tik tvarkos palaikymas, bet sargybos, atvykusių emigrantų gelm. stovyje pasitikimas, jų išlydėjimas ir p.

Prisimėję, kad neleidžiant stovyklos gyventojams nešiti maisto likučių į kambarius, emigruojantiems Münsteri susidarė skriaudos, P. Jonušas aiškina: „Vykdant Westward Ho akciją, ne tik buvo galima išnešti ir gyvenamas patalpas nesuvalgytus maisto produktus, bet tiesiog iš virtuvės buvo gabenamas šeimoms visas maistas ir gyvenamas patalpas ir ten išdalinamas bei naudojamas... Bet kas pasidarė? Tuo pat maisto likučiais užkimo kanalizacijos vamzdžius, ir pareigūnai jokiū būdu nespėjo tvarkyti.“ Taip įvykus dabar, esą nebūtų galima džiaugtis, jog šaltas ir šiltas vanduo nenomnuojamas: tektų vandens tiekimą nutraukti, o iš to kiltų visokių ligų ir epidemijų pavojus. Bet ir dabar esą leidžiama vaikams per vakariene nešiti kavą į gyv. patalpas.

„Stovykloje gaunamas maistas pagal IRO Zenevoje nustatytą N. C. (normaliam vartotojui) normą, kuri galioja nuo 1948 m. spalio 1 d. Mitybos sritį labai rūpestingai prižiūri p. plk. Sakalas, ir man neteko pastebėti, kad mažiausias grūdus nepasiektų vartotojo, kiek jam priklauso,“ pažymi p. Jonušas.

Buve skundžiamasi ir seniau B. C. Tarybai, bet šios pareigūnai pripažinę jog tokia warka Münsterio emigracinėje stovykloje esanti palaikoma sanitarijiniais sumetimais ir dėl to aliarmuoti nesą reikalo.

latiniai gydytojų tikrinimai (kai kurios moterys nuo atvykimo pereinamojo stovyklon dienos jau buvo devykis kartus ginekologiškai tikrintos). Šiaip taip užsiregistravę, kitą dieną nuėjom atiduoti bažgažga. Prie savęs galima pasiimti tik portfelį; visa kita, net reikalingiausias asmeninio naudojimo smulkmenas, reikia atiduoti sandėlin, iš kur būsią paimta laivan. Čia priimama po 100 kg nuo galvos išskiriant vaikus iki 2 m. amžiaus. Pastarieji neturi teisės vežtis nė gramą bažgažga.

Prie bažgažga atidavimo didžiausia spūstis. Pirmą val. reikia būti pas emigracijos ir natūralizacijos inspektorius, taigi, bažgažga iki to laiko turi būti sutvarkytas. O čia yra tik dvi galimybės: arba iki vakaro stovėti eilėje, arba atsipirkti ir patekti be eilės. Susidaro įspūdis, jog čia įvesta speciali netvarka, kad žmogus būtų priverstas paukoti paskutinę marke.

Pagaliau patekom į sąrašą. Vadinasi, rytoj antruojų lėktuvu išskrendam. Kitą rytą pirmajam transportui įsakoma susirinkti prie 20-A bloko. Išlydime, tikėdamiesi po pietų ir patys išsikristi. Deja! Po poros valandų mūsų transportas atidedamas neribotam laikui. Esąs gautas naujas įsakymas lėktuvais išgabenti 300 viengunčių žemės ūkio darbam.

Būsimųjų motinų tarpe didžiausiais nusivylimas. Kai kurias jų iš didelio susijaudinimo jau tikiama.

Sveikinimai „Lietuviui“

„Lietuvis“ nelaukiai gavo daug sveikinimų, kurių būdingesnius čia skelbiame.

Coventry lietuviai atsiuntė toki laiška:

„Maloniems tautiečiams: Mūsų Keliui ir p-lei Minčiai, sukūrusiems lietuvišką šeimą tremtyje, likime ilgo ir sauleto gyvenimo. Taip pat jų naujagimiai, tautiečiai Lietuviui, linkime sveikam ir stipriam užaugti, tapti Pasaulio Lietuviu, ir, drauge su savo gimdytojais, greitai ir laimingai grįžti į mūsų nūmylėtą Tėvynę, rodant paskui save kelią ir mums, pakrikeliams.

Kun. Jon. Kuzmickis iš Bradfordo (Anglijoje) rašo:

„Nuosirdžiai dėkoju už LIETUVI. Kai sutelktos jėgos — vieningos ir kurybingos jėgos, — ir laikraštis įdomus. Teisingu keliu sukate; mūsų žmonės pakankamai pavargę ir reikia juos stiprinti, jungti, derinti. Geriausias Jums šėkmės!“

P. Al. Merkelis pritaria iš Hanau:

„Sveikinu, kad, pagaliau, „Mintis“ ir „Mūsų Kelias“ susijungia. Geriau turėti vieną stiprų laikraštį, negu kelis silpnus. Linkiu, kad „Lietuvis“ išaugtų į stiprų laikraštį, sutelktų apie save geriausias žurnalistines jėgas ir galėtų tapti po visą pasaulį išblaškytų lietuvių laikraščiu.“

P. Antanas Gustaitis siūnia paskutinius sveikinimus iš Grohno:

„Siandien išplaukdamas į JAV... sveikinu „Lietuvi“ gražaus lietuviško nutarimo pagimdytą. Didžiai džiaugčiaus, jeigu jis mane aplankytų ir anapus Atlanto, informuodamas, žadindamas ir guosdamas nevilnias valandas. Pasisekimo kovoje dėl Tėvynės laisvės, tolerancijos ir žmoniškumo.“

LIETUVIS už visus sveikinimus nuosirdžiai dėkoja!

Apie „patariamąjį“ skryningą

Paskutinėje IRO vadovybės konferencijoje su tautiniais ryšininkais, kaip mums informuoja mūsų ryšininkas inž. J. Vilgalis, amerikiečių zonos elgibility (statuso) pareigūnas Mr. Griggas padarė platesnį pranešimą apie prasidėjusį patariamąjį skryningą — konsultaciją (counseling). Tai esąs ne naujas skryningas, bet visai naujos rūšies akcija, nors ir anksčiau globos pareigūnai patardavę pavieniams DP. Svarbiausias tos akcijos tikslas esąs padėti žmonėms apsispręsti, ką daryti toliau.

Tenka pastebėti, kad apie „patariamąjį“ skryningą platesnį pranešimą padarė LTB apygardos pirmininkų suvažiavime š. m. rugpjūčio 6 d. ir BALFą atstovės p. Mašaitis. Jo žinioms, skryninguojamams duotos labai plačios teisės. Sakysim, jiems nėra įsakmiai nurodyta, kas reikia laikyti pasiryžusiu emigruoti. Laiškas iš užjūrio, kuriuo pažadama parūpinti atitinkamus įvažiavimo dokumentus, jau gali būti laikytinas pakankamu įrodymu, kad skryninguojamas ruošiasi. Užsiregistravimas gauti dokumentus kurioje nors labdaringoje misijoje tačiau ne laikomas rimtu įrodymu, kad užsiregistravęs ten ir pateks. P. Masaicino nuomone, mūsų organizacijos turėtų akylai sekti kaip vyks tas „patariamasis“ skryningas ir, reikaliu esant, padaryti atitinkamus žygius. Iš duoti IRO tarnautojams šiuo reikalu išstruktūrų sunku pasakyti kokį pobūdį toji akcija įgaus. (2)

IRO specialiu mokyklų tarėjus Mr. A. Vearas paskelbė, kad Australijos komisija pageidaujanti anglų kalbos mokytojų DP stovykloms Italijoje. Mokytojai turėtų būti

nimo jau tą pačią naktį suima gimdymo skausmai. Kažkas bando raminti, kad po trijų dienų ir mus išves. Deja! Keturias sekancias dienas IRO oro tiltu, skirtu motinoms, gabenami tik viengungiai vyrai.

Klausiamas, kada bus pradėtos vežti moterys, informacijoje sėdįs vokiektukas pataria užsimokėti 420 dol. skristi savo lėšomis.

Apskritai, Müncheno pereinamoji stovykla, mums, atvykusiems iš tvarkingesnių stovyklų, noromis primena rytams būdingą netvarką. Stovykla apstatyta sargybomis, miestą beveik neleidžia. Būsimosios motinos vietoje pagamintos vakarienes valgyti beveik negali. Vietos kantinoje prisipirkti būtų galima, bet... dvigubai didenėmis kainomis, negu mieste. Dušų ir pirties visai nėra. Taip, čia ir didžiausieji optimistai pradeda abejoti.

Ar tam DP motinos išskiriamos iš transporto laivais, kad čia turėtų pakelti papildomus kryžiaus kelius, laimingiausių atveju trunkančius dvi savaites, o normaliai 1—4 mėnesius? Oficialiai, berods, kalbama, kad joms norima pagelbėti ir jas lengvesniu, greitesniu bei patogesniu keliu perkeiti į užjūrius.

IRO ir studentai

Bad Kissingenas. Paskutinėje tautinių ryšinių konferencijoje išliko ir studijuojančių DP klausimas. IRO švietimo tarėjus Mr. Holiday pareiškė, kad perkelti stovyklas į kitus miestus, stengiamasi paveikti vokiečių organus, kad konsolidacijos paliešti studentai būtų perkeltami ir permatrikuliuojami į tokius universitetus, kurie yra pasiliekančių arėjų ribose. Dabar prasidėjusio patariamąjo skryningo metu studentai bus traktuojami kaip ir kiti asmenys, jiems jokių lengvatų nebus daroma. IRO nuomone, ne paskutiniuose semestruose studijuoją studentai turėtų išemigruoti. Išimtyš bus daromos tik tiems, kuriems iki studijų galo liko 2—3 mėnesiai. Reikalui esant, IRO tarpininkaus, kad bebaigiantiems ir norintiems diplomus išgyyti studentams, jų emigracijos bylos būtų atidėtos 2—3 mėnesiams.

Ta pačia proga iškilus ir bendrojo švietimo reikalui — IRO švietimo tarėjus iš Zenevos Mr. Brailly pareiškė, kad ir švietimui turi derintis su svarbiausiu IRO tikslu — įkurdinimu. IRO nusistatiusi stovyklų mokyklas palaikyti iki pat jų likvidacijos. Išlėšs per mažų mokytojų etatų klausimą, buvo paaiškinta, kad prie mokytojų etatų padidinimo savo lėšomis turėtų prisidėti labdaringos organizacijos.

Bėgom nuo vilko - užbėgom ant meškos

Naujieji imigrantai daugiausia rūpestio turi ne tik dėl paties darbo, kiek dėl gyvenamų sąlygų ir aplinkos. Vieni, kurie turėję daugiau laimės, papuolė į geras sąlygas, kiti — į pakenčiamas, o dar kiti — į visiškai blogas. Kai kurie, gyvendami visai neblogose sąlygose, jaučiasi labai nepatenkinti ir pradeda ieškoti ko nors geresnio, bet dažnas labai apsirinka. Štai, duosiu vieną pavyzdėlį. Mano darbovietėje (Viktoriijoje, mažame Heyfieldo miestely) valstybinėje vandens ir upių realizavimo ir paskirstymo komisijoje gyvenamos sąlygos ir pats darbas yra visai pakenčiamas. Bet vienas lietuvis, su kuriuo

Smulkios pabiros iš Australijos

man teko visą pusmetį sąlygti kartu viename kambaryje, darbu ir sąlygomis buvo nepatenkintas. Jis buvo paskirtas dirbti pas ūkininką. Va, ką jis man rašo: „Ji darbovietė mane vežė aplūzusi sunkvežimiu. Visą kelią važiuojome kalnais. Kelias buvo siauras, vos išsitemo mašina. Iš vienos kelio pusės — didžiulė praraja, o iš kitos — akmeninė kalno siena. Taip kad kelionė yra pavojinga. Nors aš ir nebailus, bet keletą kartų plaukai tikrai pasišiausė, kada, per staigius posūkius mašinos ratas visai pakibo ore. Dabar gyvenu visiškai vienuomoje, vienas visame barake, per kurį eina kiauiai vėjas ir labai dažnai gėšina žvakę. Iki mano ūkininko, pas kurį aš dirbu, yra apie 100 metrų, o iki kaimelio — dvi mylios. Iš visų pusių supa aukšti kalnai ir miškai, kuriuose nėra jokio gyventojų per 50 mylių. Daro kaimelyje, kurį australai vadina miestu, yra apie 50 gyventojų, be kelių lūšnelių, krautuvės ir pašto, daugiau nieko nėra. Mano barakas, vėju papūtus, siūbuoja į visas puses. Naktimis net bijau, kad jis nesugriūtų. Barako viduje nėra jokių patogumų: nei stalo, nei kėdės, nei spintos. Tik viena vienintelė lova. Vandeni naudoju iš netoli tekančio upelio, kuris laimė niekuomet neišdžiūsta. Prie mano būdos prieina miškas, ir dažnas mano svečias yra laukinis šuo, vadinamas dingo, kuriu čia yra labai daug ir kurie labai daug avių išpiauna. Daug kengūrų, o vasarą įvairiausių gyvųjų pilna, kurios kaip pasakoją ūkininkas, mėgsta ir į lovą įsikraustyti. Mano dabartinis darbas yra atkasti kralikų olas ir rastiems kralikams sukti sprandus. Šis darbas pradžioje buvo šiek tiek šlykštus, bet dabar jau truputį apsipratau. Dirbu smarčkakai, nes ūkininkas visą laiką mus prižiūri. Pirmąsias dienas jaučiausias labai pavargęs ir visą kūną skaudėjo, bet dabar jau apsipratau. Darbo padarau keliskart daugiau kaip Heyfieldo miške (ankstyvesnėje darbovietėje, kur darbas buvo vidutinio sunkumo). Kalnų žemė yra kietesnė, ir saulė labiau kepina. Dirbame viso šeši žmonės. Tik aš vienas esu svetimtautis. Visi kiti australai. Tad visą laiką, be anglų kalbos, kitos ir negirdžiu. Ūkininkas laukia atsiunčiant dar porą svetimtaučių darbininkų. Dirbu aštuonias darbo valandas, bet iki darbovietės nueiti ir iš jos grįžti reikia dar poros valandų. Per dieną uždirbu vieną svarą ir penkis šilingus. Iš jų turiu pats gamintis maistą. Tai labai mažas uždarbis. Maždaug višur imigrantai vyrai per dieną teuzdirba nemaziau kaip pusantro svaro. Nežiūrint visų blogumų, čia turiu dirbti keletą mėnesių, iki būsiu atidirbęs vienerius metus. Vėliau galėsiu pakeisti savo darbovietę.“ J. Rimas

IRO stovyklų suglaudimas

Bad Kissingenas. IRO stovyklų suglaudimas Hessene yra baigtas. IRO JAV zonos vyr. būstinė praneša, kad Hessene liks tik šios nuolatinės IRO įstaigos: Pirmosios areos vyr. būstinė, ligoninė, Hanau kontrolinis centras ir darbininkų stovykla, emigracinė stovykla Butzbache, repatriacinė stovykla Babenhause ir ieškojimo įstaigos vyr. būstinė Arolsene.

Rugpjūčio mėn. bus likviduotos 9 stovyklų šiaurinėje Bavarijoje. Jose iki šiol gyveno apie 15.000 DP. Bus uždarytos sekancios stovyklos: Voitho prie Heidenheimo žydų stovykla, dvi didelės Aschaffenburg ukrainiečių stovyklos, Bayreutho ukrainiečių stovykla, Paschenedalso lenkų stovykla la Coburge, Erlangeno latvių stovykla, Ansbacho Hindenburgo kareivinių stovykla Ansbacho Bleidorno žydų stovykla ir anglų kalbos mokykla Laufe. (IRO).

Red. pastaba: Anglų kalbos kursai Laufe nėra panaikinti, o tik perkelti į Ulmo Flandern kareivines, kur jie tęsia darbą toliau.

Dornstadto lietuvių stovykla paliekama

Dornstadto lietuvių stovyklos gyventojai, iš „Lietuvio“ patyrę apie planuojamą minios stovyklos išdraskymą, kreipėsi į LTB Centro Komitetą ir IRO įstaigas, nurodydami, kad toks žingsnis nebūtų tikslingas, juo labiau, kad stovykla yra IRO likvidacinės aerijos ribose, ji nėra likviduojama, o tiktai keičiami jos gyventojai, kas be reikalo užvilktų jų emigracines bylas ir sudarytų bereikalingų išlaidų. LTB CK ir IRO įstaigos pripažino, kad motyvai yra teisingi, ir rugpjūčio 10 d. vakare stovykloje gauta į Bad Kissingeną išvykusio stovyklos komiteto pirm. kun. Santaro telegrama, skambanti: „Bleiben Sie ruhig in Dornstadt“. Tuo būdu, stovyklos išskėlimas atšauktas.